

Hristo A. Hristov, Veliko P. Petrov,
**MILITARY COUNTERINTELLIGENCE
IN THE INTELLIGENCE COMMUNITY OF RUMANIA**

Hristo A. Hristov, Veliko P. Petrov

*Shumen university „Bishop Konstantin Preslavski’’, Shumen city, Faculty of technical sciences,
Department „Management of security systems’’*

*Faculty of Artillery, Air Defense and Communication and Information Systems,
National Military University, Shumen, Bulgaria, veliko_pp@abv.bg,*

Abstract: Military Counterintelligence is an element of the National security of each country. In order to analyze the role, the place and the tasks of the bodies of the military counterintelligence (MCI) in our country and the need to improve their structure and functions, it is appropriate to analyze the development of these bodies in different countries.

With respect to this, the research provides a summarized outlook of theoretical and practical issues related to the development and positioning of the National Security Protection System in Rumania, one of its elements - Military Counterintelligence.

Key words: security, intelligence, counterintelligence, intelligence community, national security, intelligence center, military staff, population.

**ВОЕННОТО КОНТРАРАЗУЗНАВАНЕ
В РАЗУЗНАВАТЕЛНАТА ОБЩНОСТ НА РУМЪНИЯ**

Христо А. Христов, Велико П. Петров

Въведение

Разузнавателните и контраразузнавателни служби са част от тази държавна система, които са специално създадени и предназначени за опазване на националната сигурност и недопускане на нанасянето на вреди върху нея [1].

Ролята и мястото на дадена специална служба в системата за защита на националната сигурност се определят от целите на функциониране в системата за сигурност и основните задачи за защита на националната сигурност, които се възлагат за изпълнение на конкретната служба, разкритите от нея външни и вътрешни заплахи за националната сигурност и от структурата на тази служба [2].

Контраразузнаването има за своя основна задача да разкрива и неутрализира конкретни посегателства, организирани и осъществявани от чужди разузнавателни служби, а също така и от антиконституционни организации, групи и нелоялни лица в страната, които нанасят вреди на националната сигурност [3].

Сигурността на въоръжените сили е динамично състояние на защитеност на личния състав, материалните средства, информацията и мероприятията, както и на мерките и структурите, необходими за постигането на това желано състояние. [4]. Специалните структури, осигуряващи тази сигурност, са органите за военно контраразузнаване (ВКР).

С цел анализ на ролята, мястото и задачите на органите на ВКР в разузнавателната общност на Република България е целесъобразно да се анализира развитието на органите за сигурност на въоръжените сили в различни държави. Една от държавите, чиито служби през годините са оказвали влияние на развитието на специалните служби на държавите от Балканския полуостров е Румъния. Съгласно авторитетния сайт за световната класация за военна сила на Global Firepower от 2018 г. [5], при население от 21 529 967 души Румъния има 72 500. военни (без резервистите) и има присвоен индекс Power Index 0,7205, което я нарежда на 40-то място по военна мощ сред 136 държави от света, обхванати от тази класация.

Разузнавателна общност на Румъния

На съвременния етап румънската разузнавателна общност се състои от [6], [7], [8]:

1. Върховен съвет за национална отбрана (Consiliul Suprem de Aprrare a Tarii – CSAT).
2. Парламентарни комисии за контрол над специалните служби.
3. Служба за външно разузнаване (Serviciul de Informatii Externe – SIE) [9].
4. Румънска разузнавателна служба (Serviciul Roman de Informatii – SRI).
5. Генерална дирекция за военно разузнаване (Direcția Generală de Informații a Apărării – DGIA) при Министерството на отбраната.
6. Служба за защита и охрана (Serviciul de Protecție și Pază – SPP) [10].
7. Служба за специални телекомуникации (Servicii de telecomunicații speciale – STS) [11].
8. Главно управление за разузнаване и вътрешна защита (Direcția Generală De Protecție Internă – DGPI) при Министерството на вътрешните работи [12].

Върховният съвет за национална отбрана (CSAT) има за основна задача ръководство и контрол върху специалните служби. Осъществяването на парламентарния контрол над дейността на специалните служби на Румъния се реализира от създадената смесена комисия по отбраната, националната сигурност и обществения ред. През 1993 г. в парламента на страната е създадена и специална парламентарна комисия за контрол на SRI.

Първата румънска тайна служба се създава през 1924 г. Включва разузнавателни и контра-разузнавателни структури. След края на Втората световна война в Румъния през 1944 г. е създадена служба „Народна сигурност“, известна като „Секуритате“ (Departamentul Securității Statului – Securitate). През 1990 г. Съветът на Фронта за национално спасение изгражда Център за външна информация, който през същата година прераства в Служба за външно разузнаване (SIE). Основна задача на SIE е да извършва разузнаване, като придобива, обработва и предоставя на държавни органи политическа, икономическа и военна информация зад граница [6], [7].

Службата за външно разузнаване е военизирана, като всички данни, които касаят дейността ѝ, са държавна тайна и огласяването им се наказва най-строго. На SIE са вменени разузнавателни и контраразузнавателни функции по защита на личния състав на службата. Службата осъществява техническите свръзки със задграничните представителства и осигурява защитата им, включително чрез разработката и прилагането на шифри и кодове за пощенския канал и радиоканалите за обмен на информация.

Румънска разузнавателна служба (SRI) е най-голямата специална служба на Румъния. Тя е

специализиран държавен орган в областта на информацията за националната сигурност, съставна част от националната система за отбрана, чиято дейност се организира и координира от CSAT на страната. Службата не е в структурата на МВР, а е самостоятелно звено с ранг на министерство. Тя се състои от: ръководство, централен апарат (управления и самостоятелни отдели) и териториални отдели в окръжните градове, съставени от по-малки звена, дублиращи структурно управленията в централния апарат на службата [7], [8].

Централният апарат се състои от следните управления:

- Управление „Контраразузнаване“ осъществява контраразузнавателно противодействие на чуждестранните специални служби;
- Управление „Контрасаботаж“ защитава националната сигурност от действия, дестабилизиращи вътрешната обстановка и сигурност. Противодействия на организирането на саботажни действия на вътрешни опозиционни и антиконституционни сили;
- Управление „Защита на конституцията“ наблюдава с оперативни методи и средства анархистки, терористични, националистически и други организации, като се стреми да не допуска нарушения на конституцията и извършване на враждебни, екстремистки и терористични актове. Към управлението е формирана антитерористична бригада с център и ръководство в Букурещ;
- Управление „Икономическа сигурност“ разработва висшия и средния ръководен ешелон на държавата по проблеми, свързани с корупцията, контрабандата, прането на пари и др.;
- Управление „Вътрешна сигурност“ е структура, осигуряваща контраразузнавателната защита на самата служба;
- Управление „Оперативна техника“ провежда мероприятия с използването на специални разузнавателни средства.
- Управление „Регистрационно-документално и административно“ обединява няколко служби – „Кадри“, „Обучение“, „Планиране“, „Управление на автоматизирани системи“, „Архив“ и други;
- Департамент за връзки с местните власти и неправителствените организации (Departamentul de Legatura cu Autoritatii Publice si Organizatii Neguvernamentale) е създаден с цел подобряване на двустранната комуникация с оглед подпомагане на решаването на задачите на службата.

На службата са вменени информационни и технически дейности за противодействие на тероризма. В тази връзка осигурява антитерористична защита на румънски и чуждестранни висши държавни представители, на висши държавни служители, охранявани от Службата за защита и охрана, когато те са заплашени от терористични актове, освобождаване на заложници и възстановяване на законовия ред. SRI съчетава разузнавателната и контраразузнавателната функция по отношение на румънските малцинства в съседни държави. Специализирано звено извършва радиоразузнаване, радиопеленгация и дешифриране. Националната академия по информация (Akademia Nationala Informatii – ANI) към SRI осигурява подготовката и усъвършенстването на действащите и запасните кадри за нуждите на SRI и другите специални служби и институции, изпълняващи функции във връзка със защитата на националната сигурност [7].

Служба за защита и охрана (SPP) е създадена през 1990 г. като самостоятелна структура в държавния апарат. Службата осигурява лична, постова и техническа охрана, специализиран транспорт и пропускателен режим по месторабота, местоживеене, пребиваване в страната и чужбина на висшите представители на законодателната, изпълнителната и съдебната власт. Към нея действа специален отдел за оперативна информация, който е контраразузнавателната структура в службата.

Службата за специални телекомуникации (SCS) е създадена на базата на оперативно-техническото управление на Securitate „Тонола“. Извършва радиоелектронно наблюдение и осъ-

ществява държавните комуникации и свръзки, като осигурява тяхната защита чрез засекретяване.

Главното управление за разузнаване и вътрешна защита (DGPI) при Министерството на вътрешните работи осъществява контраразузнавателната защита на кадрите от структурите на МВР, проникване в средите на организираната престъпност (местна и международна), събиране на информация за остри социални недоволства и десни радикални организации.

Други специални служби са Независима служба за защита и борба срещу корупцията (Serviciul Independent de Protecție și Anticorupție – SIPA) към Министерството на правосъдието, и Департамент за работа с външните румънци (Departament Pentru Românii în Străinătate – DPRS) при Министерството на външните работи.

Следните румънски институции имат военен статут, но не са част от въоръжените сили – Румънска жандармерия, Гражданска отбрана и Главен инспекторат на Военно-пожарната бригада.

Служби за военно разузнаване и контраразузнаване

В системата за защита на националната си сигурност румънската държава има създадена единна автономна система за сигурност във ВС, един орган оторизиран с разузнавателни и контраразузнавателни функции за защита – Главно управление за отбранителна информация при Министерството на отбраната, пряко подчинено на Генералния щаб на румънската армия. Този функциониращ модел, обединяващ в едно цяло Дирекция „Военна информация“ (Directia Informatii a Armatei – DIA) и Дирекция „Защита на военната сигурност“ (ДЗВС), гарантира по-лесна и своевременна обработка и анализ на военна, военнополитическа и военноикономическа информация от чуждестранни открити източници, повишаваща ефективността на контраразузнавателното обезпечаване на въоръжените сили на Румъния [6], [7].

Главното управление за разузнаване и вътрешна защита (DGIA) е военноразузнавателна агенция на румънските въоръжени сили, подчинена на Министерството на националната отбрана. Управлението е създадено в края на 1999 г. на базата на обединяване на Дирекция „Военна информация“ и Дирекция „Защита на военната сигурност“. То е пряко подчинено на Генералния щаб. Състои се от следните звена:

1. Дирекция „Военна информация“ (Directia Informatii a Armatei – DIA). Основни задачи на дирекцията са:

- разкриване на евентуална военна заплаха от съседните държави;
- своевременно разкриване на външни заплахи и рискови фактори за националната сигурност;
- противодействие на организирана престъпност, имаща отношение към военната и националната сигурност;
- придобиване на военна разузнавателна информация;
- провеждане на стратегическо и оперативно-тактическо разузнаване в районите на евентуалните бойни действия на румънската армия;
- оперативно ръководство на военните аташета, осигуряване и поддържане на връзките с тях;
- обезпечаване сигурността на личния състав и техниката на войски, участващи в операции зад граница;
- обработка и анализ на текуща информация;
- подбор и обучение на кадрите.

Служба „Техническа“ (при румънските специални служби е специфично, че научно-техническото разузнаване се намира във военното разузнаване, а не в цивилното, както е в повечето разузнавателни системи);

Отдел „Ръководство на военните аташета“ – координира разузнавателната работа зад граница, изгражда и ръководи резидентури;

Отдел „Сигурност на личния състав и противодействие на организираната престъпност“;

Отдел „Войсково разузнаване“, който извършва разузнавателна дейност в тила на против-

ника по време на война;

Отдел „Радиоразузнаване“ – извършва техническо разузнаване на чуждестранни излъчващи системи.

Организационно-управленски структури:

- служба „Обработка на текущата информация“ – изготвя ежедневен информационен бюлетин за правителството;

- служба „Обработка на информацията“;
- служба „Регистър“;
- отдел „Обучение на личния състав“;
- отдел „Кадрово и материално обезпечаване“;
- отдел „Управление на кризи“.

Четири отдела са пряко подчинени на началника на дирекцията:

- „Международни връзки“;
- „Оперативна техника“;
- „Автоматизирани информационни системи“;
- „Финанси“.

2. Дирекция „Защита на военната сигурност“ (ДЗВС)

Дирекцията е военното контраразузнаване на страната, създадено през 1990 г. на базата на Пето управление на Securitate.

1. Основната задача на ДЗВС е контраразузнавателното осигуряване на армията. Неин контингент са военизираните и цивилните служители в структурите на Министерството на отбраната. ДЗВС разкрива и предотвратява действия на чуждестранни разузнавания, насочени към придобиване на военна информация. Дирекцията предотвратява проникването на чуждестранни специални служби във военни обекти и вербовката от чуждестранни разузнавания на военни и граждански лица, работещи в системата на МО [6], [7].

Заклучение:

Направеният преглед на развитието на органите на военно контраразузнаване в Румъния показва, че военното контраразузнаване присъства като неизменна част от разузнавателната общност на страната и този преглед може да бъде използван за извеждане на аргументирани предложения за ново, по-ефективно позициониране на органите за военно контраразузнаване в системата за защита на националната сигурност на Република България.

References:

1. Казаков, К., 2016: Управление на системата за защита на националната сигурност, Информация и сигурност, Първо издание, С., ISBN 978-954-334-181-8.
2. Любов, Е. и др., 2017: Роль и место МЧС в системе обеспечения национальной безопасности государства. [on-line, прегледано ноември 2018]. <https://cyberleninka.ru/article/v/rol-i-mesto-mchs-rossii-v-sisteme-obespecheniya-natsionalnoy-bezopasnosti-gosudarstva>.
3. Иванов, Д., 2009: Кой кой е в Държавна сигурност. millenium, С., ISBN 978-954-515-039-5.
4. Великов, И., 2008: Контраразузнавателна защита на въоръжените сили. Академия на МВР, София.
5. Global Firepower [on-line, прегледано ноември 2018]. <https://www.globalfirepower.com/countries-listing.asp>.
6. Бакалов, Й. Специални служби на Република Румъния. <https://www.google.bg/search?source=hp&ei=XqdMXPyiFoO2sQGj7KD4Cg&q>

7. Трифонов, Т. Специални служби на държави от Европа, Азия Африка. Академия на МВР, София. ISBN 978-954-348-022-7.

8. Георги В. Камарашев, Специални войсковы действия в антитерористични операции, НВУ „Васил Левски“, Велико Търново, 2003 г.

9. Трифонов, Т., Ралчев, Г. Специалните служби – теория и практика. Фондация „Национална и международна сигурност“, София. 2001. 524 с. ISBN 954-90695-3-2.

10. SIE. <https://www.sri.ro/>

11. <http://www.spp.ro/#/>

12. <https://www.stsnet.ro/>

13. http://dgpi.ro/dgpi_blk_fe.html